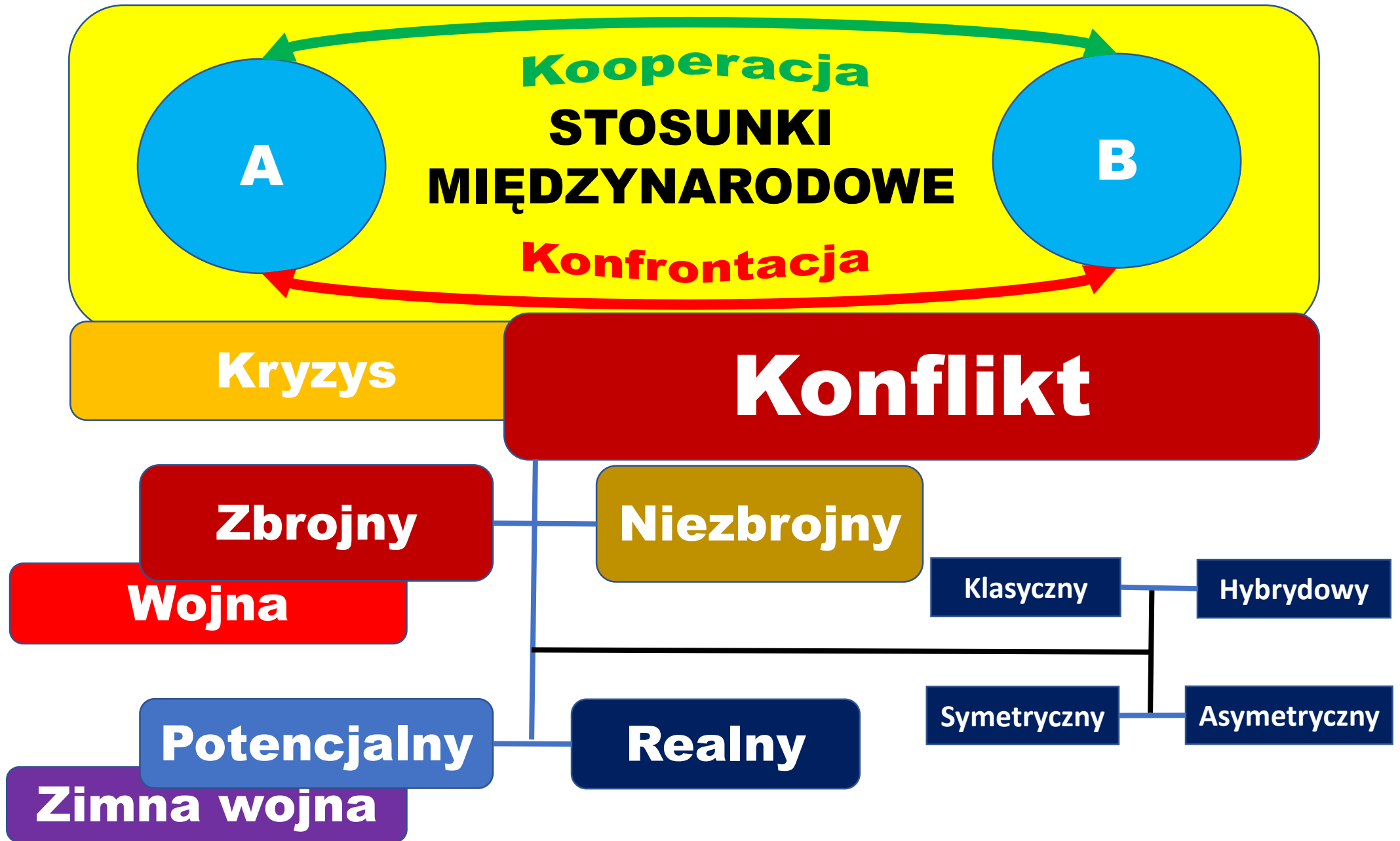

Stanisław Koziej

**WSPÓŁCZESNE
KONFLIKTY MIĘDZYNARODOWE**

Istota i typologia konfliktów międzynarodowych

Konflikty pozimnowojenne

Najważniejsze konflikty pozimnowojenne: przeгляд ogólny

- **BAŁKANY (BiH, Kosowo)**
- **BLISKI WSCHÓD**
 - **Zatoka Perska/Kuwejt/Irak 1991**
 - **„Wojna z terroryzmem”: atak Al.-Kaidy, Afganistan, Irak 2003**
 - **Konflikty izraelsko-arabskie (Hamas, Hezbollah)**
 - **Libia, Syria, Państwo Islamskie**
- **OBSZAR PORADZIECKI**
 - **Wojny czeczeńskie**
 - **Gruzja**
 - **Ukraina**

Kontekst polityczno-strategiczny: cele i charakter wojen

- **Okres pozimnowojenny i wojny secesyjne (ZSRR, Jugosławia),**
- **Liberalny interwencjonizm (Kosowo)**
- **Wojny kontrterrorystyczne (odwetowe - Afganistan, prewencyjne – Irak, stabilizacyjne(?) - Syria),**
- **Zaprowadzanie demokracji (operacje pokonfliktowe w Afganistanie i Iraku)**
- **Wojny neoimperialne (Gruzja, Ukraina)**

Kontekst operacyjno-militarny: środki i sposoby

- **Zatoka Perska – wojna przejściowa między XX i XXI wiekiem, armii nowoczesnej z przestarzałą**
- **Kosowo – rola lotnictwa**
- **Afganistan i Irak – wojny asymetryczne, kontrterrorystyczne, przeciwpowstańcze, operacje pokonfliktowe**
- **CIMIC**
- **Rewolucja w wojskowości (technologiczna, informacyjna)**
- **Agresja hybrydowa**

Kontekst prawny: ograniczenia i konsekwencje

- **Interwencje humanitarne, prodemokratyczne, obrona praw człowieka (Kosowo), „Response to Protect”/R2P (Libia – pierwsza autoryzacja RBNZ),**
- **Rola RB NZ – nieprecyzyjne, różnie interpretowane rezolucje (Zatoka Perska 91, Libia),**
- **Zaprowadzanie demokracji (nation building),**
- **Samoobrona wyprzedzająca: operacje uprzedzające a prewencyjne,**
- **Atakowanie celów cywilnych(?), jeńcy (tortury), prywatne firmy wojskowe**

Potencjalne konflikty neozimnowojenne

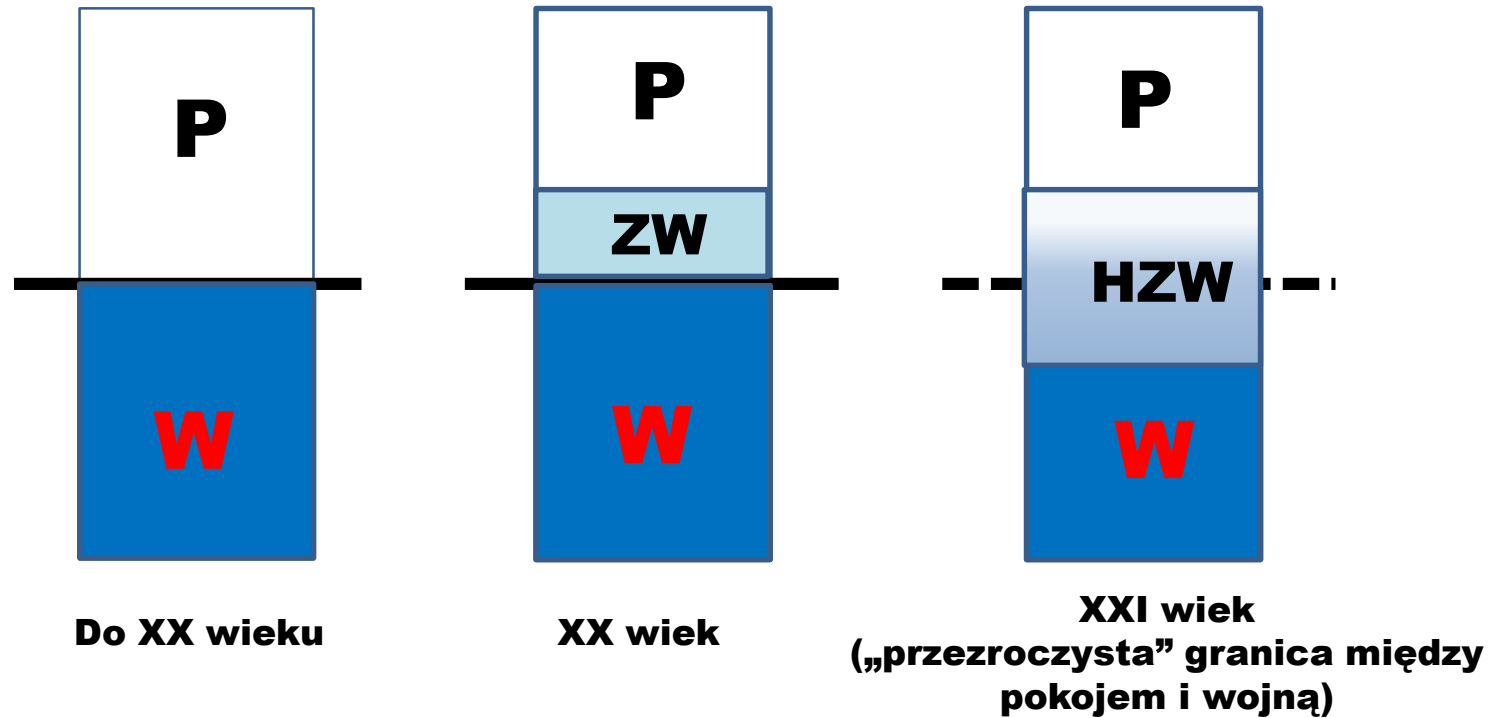
Obszar euroatlantycki:

USA/NATO – Rosja

WPROWADZENIE

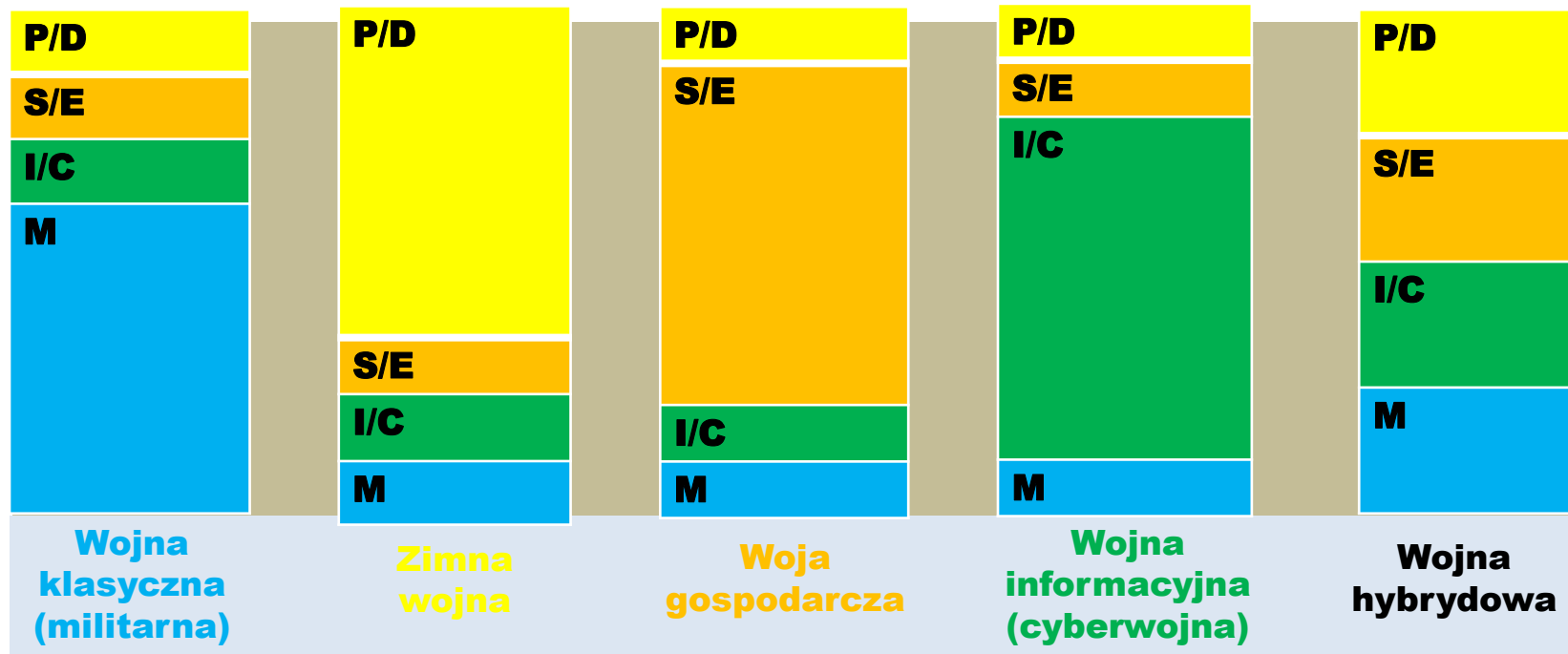
- **WOJNY NIE SĄ TYLKO PO TO, ABY JE PROWADZIĆ!!!**
Są także instrumentem zimnowojennej konfrontacji politycznej: służą do straszenia/odstraszenia, szantażu/deszantażu
- **W czasach konfrontacji zimnowojennej XX w. (I światowa zimna wojna) główną rolę odgrywało zagrożenie globalną wojną nuklearną**
- **Okres pozimnowojenny – to przede wszystkim próby Zachodu budowania kooperatywnego systemu bezpieczeństwa wspólnie z Rosją**
- **Po rosyjskiej aneksji Krymu i interwencji na wschodniej Ukrainie zakończyła się era pozimnowojenna w stosunkach bezpieczeństwa Rosja-Zachód**
- **Rozpoczęła się nowa, hybrydowa zimna wojna – czyli ponowna konfrontacja polityczna między Rosją i Zachodem z groźbą użycia środków przemocy zbrojnej (włącznie z bronią nuklearną) w tle, ale już z bardziej zróżnicowanymi i ograniczonymi formami tych zagrożeń**

Pokój (P), wojna (W), zimna wojna (ZW) i hybrydowa zimna wojna (HZW)

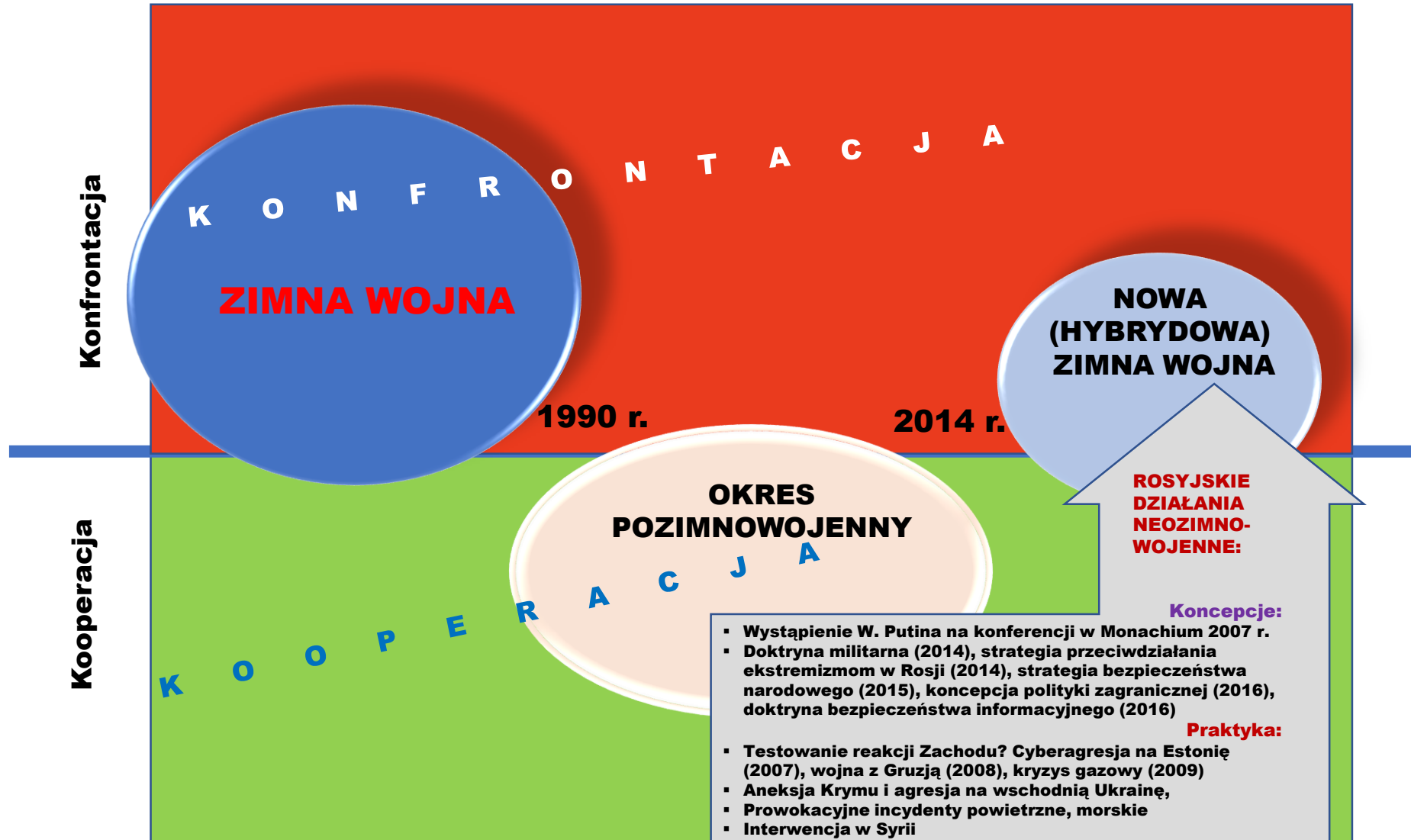

Rodzaje wojen w zależności od dominującego w niej typu przemocy

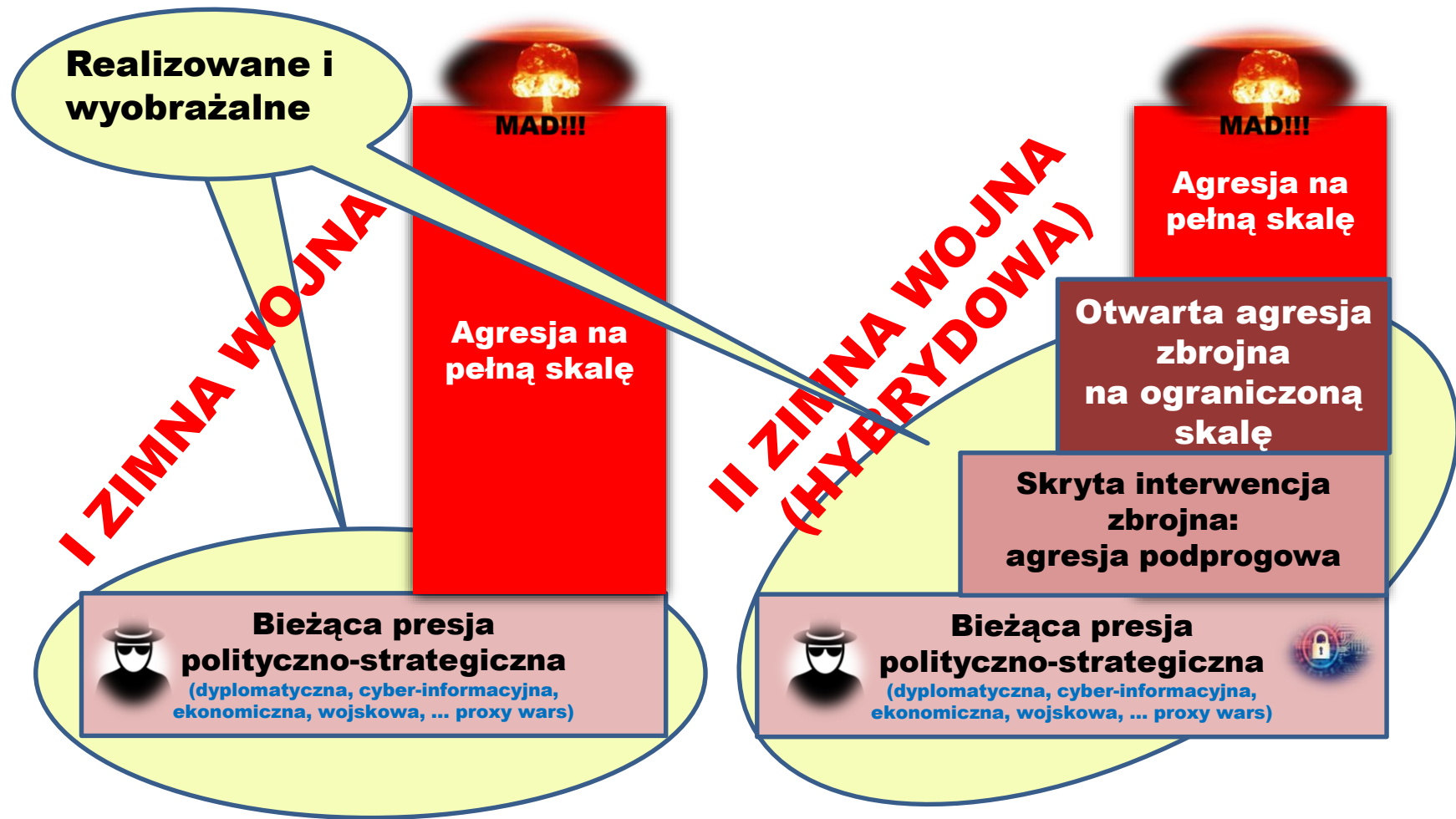
Rodzaje przemocy w międzynarodowych stosunkach bezpieczeństwa:
polityczno-dyplomatyczna (P/D), społeczno-ekonomiczna (S/E),
informacyjno-cyberprzestrzenna (I/C), militarna (M)

Od zimnej wojny do... nowej zimnej wojny

Porównanie I zimnej wojny XX wieku z nową (II) zimną wojną XXI wieku między Rosją i Zachodem: stopnie eskalacji

Doktryna presji polityczno-strategicznej

- **Presja polityczno-strategiczna:**
 - **Coercive diplomacy**
 - **Odstraszanie/zastraszanie nuklearne**
 - **Operacje szpiegowskie**
 - **Dywersja informacyjna, w tym cyberdywersja**
 - **Sankcje ekonomiczne**
 - **Dyslokacja i modernizacja SZ (wyścig zbrojeń)**
 - **Manewry wojskowe**
 - **Prowokacyjne incydenty wojskowe**
 - **Proxy wars**

Doktryna skrytej interwencji/agresji podprogowej

- **Skryta interwencja/agresja podprogowa:**
 - **Uruchamianie/wykorzystywanie wewnętrznych sił antypaństwowych przez służby specjalne**
 - **Operacje cyberdywersji**
 - **Skryte (pod przykryciem) użycie wojsk specjalnych/specnazu**
 - **Osłona interwencji szantażem otwartego konfliktu zbrojnego („kułak konwencjonalny” - duże zgrupowanie wojsk rozwinięte np. w ramach ćwiczeń typu ZAPAD w pobliżu granic NATO)**
 - **Uwaga: sytuacja trudnokonsensusowa w NATO/UE**

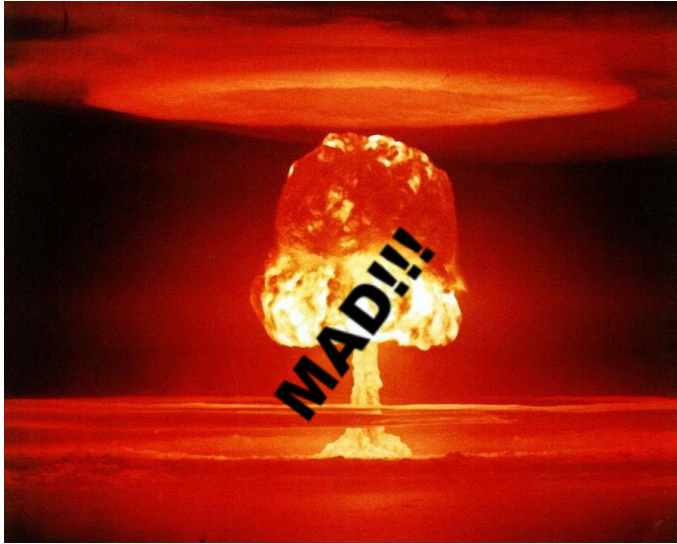

Doktryna agresji ograniczonej

- **Agresja otwarta – ograniczona:**
 - **Przejście od agresji skrytej do otwartej**
 - **Selektywne uderzenia raketowo-lotnicze**
 - **Błyskawiczna operacja aterytorialna (rajd, operacja desantowa)**
 - **Agresja terytorialna o ograniczonym rozmachu (celach, skali, terytorium...)**
 - **„Parasol” taktycznej broni jądrowej (doktryna deeskalacji nuklearnej i ... ostrzegawcze uderzenie jądrowe)**

Wojna na pełną skalę

- Agresja na pełną skalę
 - Wariant bardzo mało prawdopodobny – jak w czasie I zimnej wojny
 - Wyrwanie się spod kontroli agresji ograniczonej
 - Błąd ludzki/technologiczny
 - Cyberdywersja strony trzeciej w systemie kierowania bronią raketowo-nuklearną
 - **MAD: Mutual Assured Destruction (zasada wzajemnego gwarantowanego zniszczenia) – jako bezpiecznik**

Możliwe scenariusze relacji Rosja - NATO

```
graph TD; A[Możliwe scenariusze relacji Rosja - NATO] --> B[Zimna wojna]; A --> C[Chłodny pokój]; A --> D[Wojna gorąca];
```

Zimna wojna

**Chłodny
pokój**

**Wojna
gorąca**

Obszar poradziecki: zamrożone konflikty?

- **Ukraina (Krym, Donbas)**
- **Gruzja (Abchazja, Osetia Płd.)**
- **Armenia/Azerbajdżan (Górski Karabach)**
- **Mołdawia**

Azja:

- **Konflikt hegemoniczny: USA – Chiny (Pułapka Tukidydesa)**
- **Konflikty kontrproliferacyjne: Korea Płn. (denuklearyzacja?); Iran (kryzys perski)**
- **Asymetryczny konflikt hybrydowy: Izrael**

PODSUMOWANIE

- **Konflikty pozimnowojenne zdominowane przyczynami etniczno-secesyjnymi i erupcją terroryzmu międzynarodowego**
- **Nowa, hybrydowa zimna wojna w relacjach Rosji z Zachodem: szczególnie niebezpieczna jest groźba agresji skrytej (podprogowej), stwarzającej sytuacje trudnokonsensusowe dla NATO/UE oraz agresji ograniczonej, pod parasolem rosyjskiej doktryny tzw. „deeskalacji nuklearnej”**
- **Konflikt hegemoniczny USA-Chiny najważniejszym czynnikiem przyszłego bezpieczeństwa**